

Za Chamberlainom so govorili vodilni poslanci iz vrst opozicije, ki so pa vsi odobravali stališče vlade. Po tej razpravi je bil zbornici predložen kot nujen predlog načrt posebnega zakona, ki daje vladi izredna pooblastila za vse varnostne in druge ukrepe, ki bi jih smatrala za potrebne za obrambo države in javnega reda na Angleškem. V zbornici se je začela koj razprava o omenjenem zakonskem načrtu, kateri je bil enoglasno sprejet in ga je tudi kralj koj potrdil.

Dne 24. VIII. je odletel angleški poslanik Henderson v Berlinu z letalom k Hitlerju v Obersalzberg na Bavarsko. Poslanik je izročil kanclerju pismo predsednika angleške vlade, v katerem mu sporoča angleška vlada sklep, da ne bodo z nemško-rusko nenapadalno pogodbo v nobenem oziru prizadeta jamstva Anglije Poljski. Hitler je odgovoril na to poslanico, da Nemčija ne odstopi od svojih življenskih koristi.

Od 24. VIII. naprej se je trudila Anglija, da bi nemško-poljski spor rešila mirnim potom. Vlada je imela dnevno seje. Angleški poslanik v Berlinu Henderson je prenašal primerna sporočila med Chamberlainom in Hitlerjem. Kljub vsem pomirjevalnim prizadevanjem je poslala Anglija 27. VIII. prve oddelke svoje vojske v Francijo, od koder so bili poslani na francosko mejo.

Kaj je storila Francija?

Kakor hitro so zaznali v Parizu o nemško-ruski pogodbi, je bila 24. VIII. sklicana seja vlade pod predsedstvom predsednika republike Lebruna. Parlament zaenkrat ni bil pozvan, ker ima vlada že vsa potrebna pooblastila, da lahko izda ukaze, ki bi jih zahtevali mednarodni dogodki.

Francoska vlada je tudi koj poskrbela, da je postal vsakemu državljani jasen najnovejši položaj, da bo nastopila Francija za obrambo Poljske, ako bi bila ta napadena.

Položaj Poljske

Poljske vlade presenetljive vesti iz Berlina in Moskve niso spravile iz ravnovesja. Poljaki niso nikdar pričakovali od sovjetske Rusije dejanske pomoči za obrambo napram Nemčiji, dasi imajo že davno s sovjeti nenapadalno pogodbo.

Poljska je zrla koj po sprejemu vesti o nenapadalnem sporazumu svojih velikih sosed hladnokrvno na razvoj dogodkov, upirajoč se na naslednje pogodbe:

1. Pogodbo o medsebojni pomoči s Francijo iz leta 1925., ki je bila leta 1933. izpopolnjena še z vojaško zvezo. 2. Pogodbo o nenapadanju in medsebojni pomoči z Rumunijo iz leta 1931. 3. Nenapadalno pogodbo z Rusijo iz leta 1934. 4. Svečano izjavo angleške vlade, ki jo je podal ministrski predsednik Chamberlain v spodnji zbornici o jamstvih Anglije za neodvisnost Poljske.

Pač pa se je zelo zresnil položaj na nemško-poljski meji 23. VIII. Ta dan je bilo zbranih na mejah Poljske 70 nemških divizij. S tem je Nemčija zaključila mobilizacijo napram Poljakom. Tudi Poljska je že imela omenjeni dan svoje meje zaščitene z vojaštvom, katero je zastražilo v obmejnem ozemlju mostove ter prehode, izkopalo strelske jarke in potegnilo žične ovire.

Le usnjar zna ustrojiti kožo

kakor more perilo čisto oprati le dobro milo. Terpentinovo milo Zlatorog da gosto belo peno, ki z lahkoto odstrani vsako umazanijo. Le malo truda - in perilo je snežno belo, prijetno poduhteva in ostane dolgo trdno.

Kdo bo poklical Nemce v Gdansk?

Senat svobodnega mesta Gdansk je razglasil 24. VIII. zakon, po katerem je proglašen pokrajinski voditelj narodno-socialistične stranke Foerster za državnega poglavarja v Gdanku. Foerster je sedaj voditelj stranke ter načeljuje oblasti in je on tisti, kateri lahko pokliče Nemce, da vzamejo v zaščito svobodno mesto Gdansk. Ako se bo to zgodilo, bo prišlo do vojne, ker Poljska noče dopustiti, da bi se priključil Gdansk k Nemčiji.

Prizadevanje za ohranitev miru

Dne 24. VIII. je imel papež Pij XII. po radiu nagovor na ves krščanski svet. Poudaril je veliko odgovornost vseh državnih poglavarjev za ohranitev miru, sklicujoč se na Kristusove besede o bratstvu

vseh narodov. Sv. oče je posebno podčrtal dejstvo, da z mirom ni nič izgubljeno, a vse z vojno. Na svetu morata zavladati resnica ter svoboda.

Predsednik Združenih ameriških držav Roosevelt je poslal po ameriškem poslaniku v Rimu italijanskemu kralju in cesarju posebno mirovno poslanico, v kateri prosi vladarja Italije, da se zavzame za mir, ker imajo vsi narodi pravico do neodvisnosti. Ako priznavamo to načelo kot zdravo, ga moramo tudi držati. To pomeni mir. Vladati nad slabšim pa pomeni vojno ter zatiranje. Amerika se b pridružila vsaki mirni rešitvi, katero b predlagala italijanska vlada.

Sličen poziv kakor italijanski vladar si prejela od Roosevelta kancler Hitler s predsednik poljske republike Moscicki.

Po krščanskem svetu

Božjo službo v Nemčiji opisuje katoliški list »Maasbode«, ki izhaja v Rotterdamu na Nizozemskem. Dopisnik tega lista, ki se je udeležil nedeljske službe božje v nekem večjem mestu na Vestfalskem, piše, da je bila stolna cerkev polna vernikov. Bilo je prisotnih okoli 6000 ljudi. Sami odrasli, mladina je odmarširala, preden se je služba božja začela. Svete daritve so se ljudje udeležili z največjo pobožnostjo. Videlo se jim je, da jim je cerkev še edino zatočišče. Med verniki je bilo tudi mnogo vojakov v uniformi, tudi dosti častnikov, ki so med povzdigovanjem vsi pokleknili. Po sv. maši je bila pridiga. Pridigarjeve besede skrbno zapisuje neki član tajne državne policije, sloneč ob cerkvenem zidu. Pridigar opazi zapisovalca, za hip počiva njegovo oko na zapisovalčevi osebi, potem mirno nadaljuje svojo pridigo. Poudarja zlasti stisko, v kateri se nahaja mladina. Po pridigi molijo vsi, pridigar in verniki: »Da katoliški mladini katoliško vero ohraniš — Gospod, prosimo te, usliši nas! Da katoliški mladini kmalu vrneš katoliško

šolo — Gospod, prosimo te, usliši nas! Dopolniš katoliške starše, učitelje, vzgojitelje in duhovnike s sveto skrbjo za katoliško mladino — Gospod, prosimo te, usliši nas!« Po božji službi se je dopisnik kratko razgovarjal z duhovnikom, ki je opravil božjo službo. Duhovnik mu je izjavil svojo veliko zaskrbljenost radi katoliške cerkve v Nemčiji. Mladino hočejo cerkvi in veri popolnoma odtujiti. Odpad od vere se vedno bolj širi, mnogo bolj kot za časa Bismarckovega kulturnega boja. Pritisk na tiste vernike, ki so v državni, deželni ali občinski službi, je skoro neznošen. Stranka pa vpliva zlasti na mladoletnike, ki se jim prigovarja, da je pripadnost k cerkvi ovira za popolno vdanost ljudstvu in domovini. V šole se vpeljavajo knjige, v katerih se cerkev in papeštvo označujeta kot največja sovražnika nemškega ljudstva. Duhovnik je tudi izrazil svojo bojazen, da bodo kmalu ukinjeni tudi zadnji ostanki katoliških organizacij: verska društva, hiše katoliških pomočnikov in katoliška dobrodelna društva.

Sodi naj ljudstvo!

Slovenski liberalci so zmeraj razpolagali s široko raztegljivo, prav kavkučkovo vestjo. Kako ta vest urejuje in vodi njihovo zasebno življenje, o tem nam kot političnemu glasilu ne pristoja sodba. V tem oziru velja svetopisemski izrek: »Bog je, ki sodi.« O političnem udejstvovanju liberalcev pa smemo in tudi moramo soditi, k

temu nas obvezuje dolžnost, ki jo imamo izpolniti do slovenskega ljudstva. Prav politična dela liberalcev kažejo, da je liberalizem po naslovu in programu lažniv sestav. Do druge svobode liberalcem ni, kot samo do lastne svobode, da smejo brez ovir in zaprek, brez ozirov in pomislekov — liberalca v politiki nikdar vest ne peče